

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
ГО “ВСЕУКРАЇНСЬКА АСАМБЛЕЯ ДОКТОРІВ НАУК
З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ”
МІЖНАРОДНА КАДРОВА АКАДЕМІЯ
UNIVERSIDAD CENTRAL DEL ECUADOR
UNIVERSIDAD TECNOLÓGICA ISRAEL (REPÚBLICA DE ECUADOR)
“ANANIA SHIRAKATSI” UNIVERSITY OF INTERNATIONAL RELATION (ARMENIA)

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 8

Матеріали

*Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 30-річчю МАУП*

*“Актуальні проблеми модернізації
недержавного сектору освіти в Україні
у контексті світових тенденцій і національної практики”*

м. Київ, МАУП, 11 квітня 2019 р.

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2019

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 27.03.19)*

Редакційна колегія:

М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко (заступник голови), д-р наук з держ. упр., проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
А. М. Кислий, д-р юрид. наук., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор)

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 8: Матеріали Міжнар. наук. конф. “Актуальні проблеми модернізації недержавного сектору освіти в Україні у контексті світових тенденцій і національної практики”, 11 квітня 2019 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2019. — 460 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Гордієнко М. Г. Політична освіта як чинник національно-демократичних перетворень	312
Гьорло В. О., Мірошниченко В. В. Удосконалення екологічної підготовки фахівців економічних спеціальностей у недержавних навчальних закладах України	315
Близнюк А. С. Застосування в освітніх програмах маркетингових інструментів рекреаційної сфери	318
Парандій В. О. Формування патріотизму в процесі вивчення Історії України у закладі вищої освіти	319
Колпаков В. М. Человек в системе модернизации	321
Дорошенко Л. С., Грабовська М. Д. Використання інформаційних технологій у документальному забезпеченні навчального закладу	324
Кабанцева А. В. Європейські виклики інноваційної освіти в Україні	326
Ткачук А. І., Мкртчян Р. С. Українська історична освіта в контексті євроінтеграційних процесів	330
Ксенжук Н. І. Мережеве навчання та компетентнісний підхід в національній системі вищої освіти	333
Чорна К. П. Особливості державного управління на українських теренах після жовтневого перевороту та напередодні завершення Першої світової війни	335
Коцюк В. Д., Коцюк Н. В. Особливості використання рекреаційного потенціалу урбанізованих територій	338
Юсеф Н. Перспективы развития экономического сотрудничества между Украиной и арабскими странами	341
Федоров О. В. Недержавна вища школа країн центральної і східної Європи як соціокультурне новоутворення	344
Ахеян А. М., Шульжик Ю. О. Проблеми розвитку недержавних вищих навчальних закладів в Україні	347
Пугач В. Г. Вища освіта в контексті викликів “плинної сучасності”: З. Бауман про кризу сучасного університету	352
Погорєлова І. С. Інноваційні технології у підготовці висококваліфікованих фахівців: проектне навчання	354

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ НА УКРАЇНСЬКИХ ТЕРЕНАХ ПІСЛЯ ЖОВТНЕВОГО ПЕРЕВОРОТУ ТА НАПЕРЕДОДНІ ЗАВЕРШЕННЯ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Навіть незалежно від революційних подій 1917 року у Росії управлінська неспроможність та безсилля центральних і місцевих урядових структур у підросійських землях була очевидною: заявлені столипінські реформи здійснювалися хаотично і деструктивно; політична поліція вбачала в українському та польському культурному освітньому та релігійному русі політичний підтекст, населення було деморалізоване воєнною розрухою та протистояннями. Популярні серед народу земства перестали діяти, і урядування повністю зосередилося у руках губернських канцелярій, чиновники яких були дезорганізовані протиріччями в інструкціях зверху, оскільки керуюче міністерство (Міністерство внутрішніх справ) зазнавало частих реорганізацій та впливу пануючих серед владної еліти тенденцій — від помірної лібералізму до впровадження жорстких тоталітарних методів управління. Таким чином, в українських губерніях сформувалися передумови для активізації діяльності громадських організацій та виникнення політичних партій, які шукали нові шляхи політичного та економічного розвитку. З лютого революцією ця проблема частково вирішилася, оскільки монархічна влада була скасована. Проте всеросійський Тимчасовий уряд, який за короткий проміжок часу здійснив ряд демократичних реформ, що були актуальними і для українства (амнісія політичних в'язнів, селянське земельне питання, лібералізація національної політики у галузі культури, освіти, релігії тощо) не прагнув надавати автономію колишнім прикордонним губерніям, і, всупереч волі петроградського Тимчасового революційного комітету, поспішив призначити губернських комісарів на українських територіях.

Отже, після Жовтневого перевороту в Росії та створення Тимчасового уряду, який з перших днів свого існування розпочав реорганізацію органів управління у губерніях та повітах колишньої імперії, урядування перейшло до губернських і повітових комісарів Тимчасового уряду; у волостях же замість волосних старшин створювалися виборні виконавчі комітети. Колишні представники місцевих канцелярій, земств, міських управ, біржових комітетів та громадських організацій утворювали виборні органи місцевої влади, і однією з перших таких рад були Київська губерньська рада [1]. Через деякий час виникає Чернігівська рада, — в п'яти губерніях аналогічні органи запрацювали уже у перший місяць після повалення царського режиму. До врядування на місцях залучалися переважно колишні земські та губернські діячі, немалою була участь “дідичів” (поміщиків), — комісарами в українських губерніях призначалися ліберальні “представники поміркованих кругів громадянства. Почасти це була рекомендація Тимчасового уряду, але, втім, потенційний кадровий запас досвідчених урядовців був доволі бідним, число освіченої інтелігенції теж було невисоким; молоді ж серед них, на яку можна було б покласти нові завдання національного будівництва, практично не було [2].

Оскільки ці нові “губернатори” призначалися з числа колишніх царських чиновників, які відмовилися від еміграції, то є зрозумілими і їх намагання створити лояльні до Тимчасового уряду громадські ради і комітети у повітах й волостях: тобто, про будь-яке національне державне будівництво не йшлося, оскільки губернські комісари і паралельно створювані через півроку робітничо-селянські пробільшовицькі ради ні у перший місяць після перевороту, ні пізніше навіть не планували розглядати питання української автономії. Ця актуальна проблема стала на часі після зборів українських громадських організацій, скликаних Товариством українських поступовців: спільним рішенням делегатів була утворена Центральна Рада, яка складалася із представників різних класів і станів. ЦР поставила собі за мету скликати український парламент і сформувати український уряд, консолідувавши усі національні сили у курсі на державну автономію України [3].

Для початку урядові функції виконував Комітет Центральної Української Ради (Мала рада) — виконавчий орган Центральної Ради. Голова Центральної Ради М. Грушевський, незважаючи на постійні заклики до політичної (а не лише до культурної або релігійної) боротьби, об’єктивно оцінював національні політичні, військові, економічні ресурси і, опираючись на досвід тодішніх існуючих у європейському ареалі національних та територіальних автономій, вбачав подальший шлях в еволюції, у реформах та співпраці з демократичними і лояльними до України політичними силами нової Росії, на початковому етапі — з Тимчасовим урядом. Будучи прихильником федералізації, українське майбутнє він теж вбачав у широкій національно-територіальній автономії, заснованій на солідарності українського та неукраїнського громадянства, і ця політика послідовно здійснювалася аж до вторгнення більшовиків [4]. Уже через рік він не розглядатиме Росію як єдиний прихисток для української національної автономії, оскільки схилитиметься до думки, що більшовицькі методи компрометують саму конструктивну ідею мирної всесвітньої федералізації [5].

Прихильниками національно-територіальної автономії у складі оновленої Росії (до приходу більшовиків та прийняття четвертого Універсалу), запровадженій мирним еволюційним шляхом, окрім М. Грушевського, були Д. Дорошенко, С. Єфремов, П. Христюк, І. Стешенко, — українська інтелектуальна еліта, майбутні генеральні секретарі, які посіли найвищі пости в уряді УНР.

Відповідно до аргументованих суджень очевидців і документалістів української революції та згідно з висновками більшості вітчизняних і зарубіжних істориків значення цього досвіду у подальшому державному будівництві незаперечне: адже визвольні змагання переконливо свідчать, насамперед, що наш народ мав власну інтелектуальну еліту, що він загалом був готовий прийняти запропоновану демократію і навіть проявив активну участь у створенні власної держави на демократичних засадах. Принципи ж реальної роботи Малої ради та Генерального секретаріату, а також статус задекларованої в Конституції УНР Ради Народних Міністрів були переконливим доказом відмови від тоталітаризму, від етатизму в управлінні, — шляхом до загальної владної децентралізації та лібералізації усіх галузей суспільного життя.

Джерела

1. П. Христюк. Замітки і матеріали до історії української революції. 191–1920 рр.: [у 4 т.] / П. Христюк ; Укр. соціол. ін-т. — Нью-Йорк: Вид-во Чартторийських, 1969. — (Українська революція. Розвідки і матеріали ; кн. 1). — Фототип. передрук. для студії Т. 1. 151 с.

2. Дорошенко Д. Мої спомини про недавнє минуле (1914–1918). Частина друга: З початків відродження української державності (доба Центральної Ради) (2) / Дорошенко Д. // Український історичний журнал. — 1993. — № 3. С. 104–114.
3. Українська Центральна Рада: документи і матеріали: У 2 т. / Нац. акад. наук України, Ін-т історії України / Верстюк В. Ф. — К. : Наукова думка, 1996. — Т. 1. 590 с.
4. М. Грушевський .Якої ми хочемо автономії і федерації / М. С. Грушевський Твори: у 50 т. / М. С. Грушевський; редкол.: П. Сохань (голов. ред.), Я. Дашкевич, І. Гирич та ін. — Львів: Видавництво “Світ”. — 2007. Т. 4. С. 137–150.
5. Грушевський М. Україна окремішна. — Літературно-науковий вісник.. — 1919. — Кн. 1. Дзвін. — 1991. — № 4.